

РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН

СОВЕТ
АЛЬМЕТЬЕВСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ

ЭЛМЭТ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОН
СОВЕТЫ

РЕШЕНИЕ

«28» сентябрь 2021 г. г. Альметьевск

КАРАР

№ 82

Элмәт муниципаль районы
территориясендә муниципаль торак
контроль түрүндагы нигезләмәне
раслау хакында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары түрүнда» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы, «Дәүләт контролен (кузәтчелеген) һәм муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда юридик затларның һәм индивидуаль эшкуарларның хокукларын яклау түрүнда» 2008 елның 26 декабрендәге 294 номерлы Федераль законнар, «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль түрүнда» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Татарстан Республикасы законнары нигезендә

Элмәт муниципаль районы Советы КАРАР БИРӘ:

1. Элмәт муниципаль районы территорииясендә муниципаль торак контроль түрүндагы нигезләмәне расларга (1 нче күшымта).
2. Башкарма комитетның хокук идарәсенә (Ханнанова Ә.Б.) әлеге каарарны «Альметьевский вестник» газетасында бастырып чыгарырга, «Татарстан Республикасы хокукий мәгълүматының рәсми порталы»нда (PRAVO.TARSTAN.RU) һәм Элмәт муниципаль районы сайтында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә урнаштырырга.
3. Әлеге карар рәсми басылып чыкканнан соң үз көченә керә.
4. Әлеге каарарның үтәлешен тикшереп торуны район Советының икътисадый үсеш, торак-коммуналь хужалық һәм муниципаль милек мәсьәләләре буенча дайими комиссияләргә йәкләргә (Минһажев И.М.).

Муниципаль район Башлыгы

Т.Д. Нагуманов

Татарстан Республикасы
Әлмәт муниципаль район
Советының 2021 елның
28 сентябрендәге 82 нче
номерлы карарына 1 нче
кушымта

**Әлмәт муниципаль районы территориясендә
муниципаль торак контроль түрүндагы нигезләмә**

1. Гомуми нигезләмә

1.1. Әлеге Нигезләмә Әлмәт муниципаль районы территориясендә (алга таба - муниципаль контроль) муниципаль торак контролен оештыру һәм гамәлгә ашыру тәртибен билгели.

1.2. Муниципаль контроль предметы булып торак законнарында, энергияне сак туту түрүндагы һәм муниципаль торак фондына карата энергетика нәтижәлелеген арттыру хакындагы законнарда (алга таба - мәжбүри таләпләр) билгеләнгән мәжбүри таләпләрнең юридик затлар, индивидуаль эшкуарлар һәм гражданнар (алга таба - контрольдә тотыла торган затлар) тарафыннан үтәлеше, атап әйткәндә:

- 1) таләпләр:
торак фондыннан файдалану һәм аны саклап калуга;
торак биналарга, алардан файдаланга;
купфатирлы йортларда урыннарда милекчеләренең гомуми мәлкәтен файдалану һәм аның эчтәлегенә;
торак урынны торак булмаган бинага һәм торак булмаган бинаны күпфатирлы йортка күчерү тәртибенә;
купфатирлы йортта биналарны үзгәртеп кору һәм (яисә) яңадан урнаштыру тәртибенә;
капиталь ремонт фондларын булдыруга;
купфатирлы йортларда гомуми мәлкәтне тоту һәм ремонтлау әшләрен башкаручы күпфатирлы йортлар белән идарә итүне гамәлгә ашыручы юридик затлар, индивидуаль эшкуарлар һәм аларның эшчәнлеге төзүгә;
купфатирлы йортлардагы һәм торак йортлардагы урыннар милекчеләренә һәм алардан файдаланучыларга коммуналь хезмәтләр күрсәтүгә;
ресурслар белән тәэммин итүче оешмалар, күпфатирлы мәгълүмат йортлары белән идарә итү эшчәнлеген гамәлгә ашыручы затлар тарафыннан торак-коммуналь хужалыкның дәүләт мәгълүмат системасында урнаштыру тәртибенә (алга таба - система);
купфатирлы йортлардагы бүлмәләрдән инвалидларның файдалана алуын тәэммин итүгә;
социаль файдаланудагы наем йортларында торак урыннар бирүгә;
- 2) күпфатирлы йортлар һәм торак йортлар биналарын энергетика нәтижәлелеге һәм жиһазлау ресурсларына таләпләренә;
- 3) кагыйдәләр:

хезмәт күрсәтүләр башкарған һәм идарә иту, тоту, ремонт эшләре башкарылган очракта, торак урынны қарап тоткан өчен түләүнең қуләмен тиешле сыйфаттагы күпфатирлы йортта һәм (яисә) билгеләнгән дәвамлылыктан артып киткән өзеклекләр белән үзгәрту;

күпфатирлы йортта гомуми мәлкәтнеtotу;

торак урынны қарап тоткан өчен түләү қуләмен үзгәрту;

күпфатирлы йортларда һәм торак йортларда урыннар милекчеләренә һәм кулланучыларга коммуналь хезмәтләр күрсәтүне, туктатып тору һәм чикләү.

Шулай ук контроль ҹараптар нәтижәләре буенча кабул ителә торган каарларның үтәлеше муниципаль контроль предметы булып тора.

1.3. Муниципаль торак контроле түбәндәгеләр нигезендә ғамәлгә ашырыла:

1.3.1. Россия Федерациясе Конституциясе белән.

1.3.2. Россия Федерациясе Торак кодексы белән.

1.3.3. 2011 елның 30 декабрендәге 195-ФЗ номерлы Административ хокук бозулар турында Россия Федерациясе кодексында нигезендә.

1.3.4. «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законнар, «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон белән.

1.3.5. Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2006 елның 13 августындағы 491 номерлы «Күпфатирлы йортта гомуми мәлкәтне totу кагыйдәләрен һәм хезмәт күрсәткән һәм күпфатирлы йортта гомуми мәлкәтне тиешенчә сыйфатлы һәм (яисә) билгеләнгән дәвамлылыкны арттыра торган күпфатирлы йортта гомуми мәлкәтне totу һәм ремонтлау эшләрен башкарған очракта торак урынны қарап totу һәм ремонтлау өчен түләү қуләмен үзгәрту кагыйдәләрен раслау турында», «Торак биналардан файдалану кагыйдәләрен раслау турында» 2006 елның 21 январендәге 25 номерлы, «Дәүләт контроле (кузәтчелеге) органнары һәм муниципаль контроль органнары тарафыннан юридик затларга һәм индивидуаль эшкуарларга планлы тикшерүләр үткәрүнең еллык планнарын әзерләү кагыйдәләрен раслау турында» 2010 елның 30 июнендендәге 489 номерлы каарларны нигезендә.

1.3.6. «Дәүләт контролен (кузәтчелеген) һәм муниципаль контролне ғамәлгә ашырганда юридик затларның һәм индивидуаль эшкуарларның хокукларын яклау турында» Федераль закон нигезләмәләрен ғамәлгә ашыру хакында» Россия Федерациясе Икътисади үсеш министрлығының 2009 елның 30 апрелендәге 141 номерлы боерыгы белән.

1.4. Муниципаль контроль объектлары (алга таба - контроль объекты) түбәндәгеләр була:

контрольдә тотылучы затларның ғамәлләре (ғамәл қылмавы), алар қысаларында мәжбүри таләпләр үтәләргә тиеш, шул исәптән эшчәнлекне ғамәлгә ашыручы контрольдә тотучы затларга (ғамәл қылмаучыларга) карата белдерелә;

контрольдә тотыла торган затларның, шул исәптән мәжбүри таләпләр куела торган эш һәм хезмәт күрсәтүләрнең эшчәнлек нәтижәләре;

биналар, корылмалар, территорияләр, шул исәптән жир кишәрлекләре, предметлар һәм контрольдә тотыла торган һәм (яисә) файдаланыла торган һәм аларга карата мәжбүри таләпләр куела торган башка объектлар.

1.5. Контроль объектларын исәпкә алу түбәндәгеләрне төзү юлы белән ғамәлгә ашырыла:

контроль ҹарапарның бердәм реестры;

судка кадәр шикаять бирүнөң мәгълүмат системасы (дәүләт мәгълүмат системасының ярдәмче системасы);

ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек юлы белән башка дәүләт һәм муниципаль мәгълүмат системалары.

Вәкаләтле орган тарафыннан «Россия Федерациясенә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәгө 248-ФЗ номерлы Федераль законның 16 статьясындагы 2 өлеше һәм 17 статьясындагы 5 өлеше нигезендә (алга таба - Федераль закон) контроль объектларын мәгълүмати системадан файдаланып исәпкә алу алып барыла.

1.6. Муниципаль контроль «Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районның Торак сәясәте һәм торак-коммуналь хужалығы департаменты (алга таба - вәкаләтле орган) муниципаль автоном учреждениесе тарафыннан гамәлгә ашырыла.

1.7. вәкаләтле орган исеменнән муниципаль контрольне түбәндәгө вазыйфаи затлар башкарырга хокуклы:

1) вәкаләтле орган житәкчесе (житәкчесе урынбасары);

2) әлеге Нигезләмә, вазыйфаи регламент яисә вазыйфаи инструкция нигезендә муниципаль контроль тәре буенча вәкаләтләрне гамәлгә ашыру, шул исәптән профилактик чараптар һәм контроль чараптар үткәрү (алга таба – инспектор) кергән вәкаләтле органның вазыйфаи заты.

Муниципаль контрольне гамәлгә ашыруга вәкаләтле органның вазыйфаи затлары исемлеге әлеге Нигезләмәнәң 1 нче күшымтасында билгеләнгән.

Контроль чараны уздыру турында карап кабул итүгә вәкаләтле вәкаләтле вәкаләтле вәкаләтле органның вазыйфаи затлары - вәкаләтле орган житәкчесе, житәкчесе урынбасары (алга таба - вәкаләтле орган вәкаләтле вазыйфаи затлары).

1.8. Инспекторның хокуклары һәм бурычлары:

1.8.1. Инспектор бурычлы:

1) Россия Федерациясе законнарын, контрольдә тотучы затларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәргә;

2) мәҗбүри таләпләрне бозуларны кисәтү, ачыклау һәм кисәтү буенча Россия Федерациясе законнары нигезендә бирелгән вәкаләтләрне үз вакытында һәм тулысынча гамәлгә ашырырга, вәкаләтле орган карапларын үтәүне тәэмин итү чарапарын, әгәр мондый чара законнарда каралган булса, күрсәтмәне мәҗбүри башкару турындагы таләбе белән судка мөрәжәгать итү турында тәкъдимнәр әзерләгәнчегә кадәр, кабул итәргә;

3) контроль чарапар үткәрергә һәм законлы нигездә контроль гамәлләр кылырга һәм аларны билгеләп куйган вакытта гына һәм контроль чарапарының бердәм реестрында тиешле мәгълүмат булган, контрольдә тотыла торган затлар белән хезмәттәшлек иткән очракта, мондый чарапарны үткәрергә һәм мондый гамәлләрне бары тик хезмәт таныклыгын, федераль законнарда каралган башка документларны күрсәткәндә генә башкарырга;

4) контроль чарапар уздырганда гыйбадәт қылуларга, башка дини йолаларга һәм тантаналарга карата ихтирамсызлык күрсәтү күрсәтү, аларны үткәругә комачауламаска, шулай ук дини оешмаларның эчке урнашуын бозмаска;

5) контрольдә тотыла торган затлар, аларның вәкилләре булуга, ә контрольдә тотыла торган затларның, аларның вәкилләре Россия Федерациясе Президенты каршындагы Эшкуарлар хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкилнең яисә аның жәмәгать вәкилләренең контроль чарапар уздырганда (контроль органнарын контрольдә тотыла торган затлар белән үзара хезмәттәшлеге таләп ителми торган контроль чарапардан тыш) һәм әлеге

Нигезләмәнең 3.3 пунктында караптаган очракларда Татарстан Республикасында эшкуарлар хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкиленең катнашуына комачауламаска;

6) контрольдә тотучы затларга, контроль чаралар уздырганда катнашуучы аларның вәкилләренә, муниципаль контроль предметына кагылышлы мәгълүматны һәм документларны, шул исәптән, әгәр мондый килештерү Федераль законда караптаган булса, прокуратура органнары тарафыннан контроль чара уздыруны килештерү турында белешмәләрне берергә;

7) контрольдә тотыла торган затларны, аларның вәкилләрен контроль чаралар һәм контроль чара предметына караган контроль гамәлләр нәтижәләре белән таныштырырга;

8) ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында алынган һәм контроль чара предметына караган мәгълүмат һәм (яисә) документлар белән контрольдә торучы затларны, аларның вәкилләрен таныштырырга;

9) ачыкланган хокук бозулар фактлары буенча күрелә торган чараларны билгеләгендә курсәтелгән хокук бозулар авырлыгының, закон белән саклана торган кыйммәтләр өчен аларның потенциаль куркынычының туры килүен исәпкә алырга, шулай ук контрольдә тотыла торган затларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен нигезсез чикләүне, аларның мәлкәтенә хокуксыз зыян (зыян) китермәскә;

10) Россия Федерациисе законнарында билгеләнгән тәртиптә үз гамәлләренең нигезле булуын исбат итәргә;

11) контроль чаралар уздыру һәм контроль гамәлләр кылу Россия Федерациисе законнарында билгеләнгән срокларны үтәргә;

12) контрольдә тотыла торган затлардан Россия Федерациисе законнарында караптаган йә дәүләт органнары һәм жирле үзидарә органнары карамагында булган документларны һәм башка белешмәләрне таләп итмәскә.

1.8.2. Контроль чараларны үз вәкаләтләре чикләрендә һәм уздырыла торган контроль гамәлләр күләмендә уздырганда инспектор түбәндәгеләргә хокуклы:

1) федераль законнарда башкасы караптаган булса, хезмәт таныклыгын курсәткәч һәм вәкаләтле органның контроль чараны уздыру турындагы карапы белән билгеләнгән вәкаләтләр нигезендә житештерү объектларына йөрү (карау);

2) мәжбүри таләпләрне үтәүгә кагылышлы барлык документлар белән, шул исәптән билгеләнгән тәртиптә дәүләт, хезмәт, коммерция яисә закон белән саклана торган башка серне үз эченә алган документлар белән таныштырыга;

3) контрольдә тотыла торган затлардан, шул исәптән контроль оешмалары житәкчеләреннән һәм башка хезмәткәрләреннән, контроль чаралар уздырганда ачыкланган мәжбүри таләпләрне бозу фактлары буенча язма аңлатмалар бириүне, шулай ук күчермәләү, фото- һәм видеога төшерү өчен документлар тапшыруны таләп итәргә;

4) техник документация, белешмәләрнең электрон базасы, контрольдә тотыла торган затларның мәгълүмат системалары белән предметка һәм контроль чара күләменә караган өлешиендә таныштырыга;

5) контроль чараларын уздырганда соратып алынган документларны һәм материалларны тапшырмау яисә аларны вакытында тапшырмау фактлары буенча актлар төзергә, вазыйфаи затлардан һәм (яисә) контроль астындагы затның хезмәткәрләреннән сораштыру үткәрү мөмкинлеге булмау, бинага керүне чикләү, контроль чарасын гамәлгә ашыру буенча башка чараларга киртә куярга;

6) контролъдә тотыла торган затларга мәжбүри таләплөрнө бозуларның куркынычсызлыгын тәэммин иту һәм аларны кисәту буенча тәкъдимнәр бирергә, контролъдә тотыла торган затлар тарафыннан ачыкланган мәжбүри таләплөрнө бозуларны бетерү турында һәм бозылган хәлне торғызу турында каарлар кабул итәргә;

7) «Полиция турында» 2011 елның 7 февралендәге 3-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә инспекторга каршы тору яисә куркыныч янаган очракларда полиция органнарына ярдәм сорап мәрәжәгать итәргә;

8) законнарда каралган башка гамәлләр кылырга.

1.8.3. вәкаләтле орган тубәндәге гаризалар белән судка мәрәжәгать итәргә хокуклы:

1) күпфатирлы йорттагы урыннар милекчеләренең гомуми жыелышы йә торак милекчеләре ширкәте өгъзаларының, торак-төзелеш яисә башка махсуслаштырылган кулланучылар кооперативының гомуми жыелышы тарафыннан кабул ителгән каарны Россия Федерациясе Торак кодексы таләплөрен бозып гамәлгә яраксыз дип тану турында;

2) торак милекчеләре ширкәтен, торак, торак-төзелеш яисә башка махсуслаштырылган кулланучылар кооперативын билгеләнгән вакытта мондый ширкәт уставының яисә мондый кооператив уставына кертелгән мондый ширкәт яисә мондый кооператив уставының Россия Федерациясе Торак кодексы таләплөренә туры килмәвен бетерү турында күрсәтмә үтәлмәгән очракта, яки мондый ширкәт яисә мондый кооператив төзү тәртибен бозу ачыкланган очракта, әгәр бу хокук бозулар бетерелми торган характерда булса;

3) күпфатирлы йорт белән идарә иту шартнамәсен, күпфатирлы йортта гомуми милекне карап тоту һәм ремонтлау буенча хәzmәtlәr күрсәтү, эшләр башкару шартнамәсен, идарәче оешманы сайлаг алу турында, күпфатирлы йорт белән идарә иту шартнамәсенең шартларын раслау һәм аны төзү турында Россия Федерациясе Торак кодексы таләплөрен бозуны бетерү турында күрсәтмәне билгеләнгән вакытта үтәмәгән очракта, гамәлдә түгел дип тану турында; күпфатирлы йортта гомуми милекне карап тоту һәм ремонтлау буенча хәzmәtlәr күрсәтү һәм (яки) эшләр башкару шартнамәсен төзү турында, әлеге шартнамәләренең шартларын раслау турында;

4) күпфатирлы йорттагы урыннар милекчеләренең, торак урыннар яллаучыларының һәм алардан файдаланучыларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен аларның мәрәжәгате буенча яисә мәжбүри таләплөрнө бозулар ачыкланган очракта, билгесез затлар даирәсeneң хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен яклауга;

5) социаль файдаланудагы торак фондының торак урынын наем шартнамәсен билгеләнгән вакытта әлеге шартнамәнең Россия Федерациясе Торак кодексында билгеләнгән мәжбүри таләплөргө туры килмәвен бетерү турында күрсәтмә үтәлмәгән очракта гамәлгә яраксыз дип тану турында;

6) күрсәтмәне үтәүгә мәжбүр иту турында.

1.9. Тикшерелә торган затларга вәкаләтле органның һәм кабул ителә торган каарларның вазыйфаи затлары тарафыннан кылына торган гамәлләр турында мәгълүмат житкерү, күрсәтелгән гамәлләр һәм контролъ (күзәтчелек) чарапарының бердәм реестрында каарлар турында белешмәләр урнаштыру, шулай ук аларны контролъдә тотыла торган затларга дәүләт һәм муниципаль хәzmәtlәr күрсәтү һәм дәүләт һәм муниципаль функцияләрнө башкару өчен электрон рәвештә кулланыла торган мәгълүмати системаларның мәгълүмати-технологик хәzməttәшлеген тәэммин итә торган инфраструктура аша гамәлгә ашырыла, шул исәптән «Бердәм дәүләт һәм муниципаль хәzmәtlәr

(функцияләр) порталы» федераль дәүләт мәгълүмат системасы яки региональ дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр порталы аша житкеру юлы белән дә.

2. Зыян (зыян) китерү куркынычы категориясе

2.1. Муниципаль торак контроле профилактик чарапар һәм контроль чарапар сайлауны билгеләүче зыян (зыян) китерү куркынычы белән идарә итү нигезендә гамәлгә ашырыла, аларны тоту (шул исәптән тикшерелә торган мәжбүри таләпләр күләме), интенсивлык һәм нәтижәләр, шул ук вакытта вәкаләтле орган даими нигездә зыян (зыян) китерү куркынычын бәяләү һәм идарә итү өчен файдаланыла торган белешмәләрне (зыянны) мониторинглау (жыю, эшкәрту, анализлау һәм исәпкә алу) үткәрелә.

2.2. Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда зыян (зыян) китерү куркынычы белән идарә итү максатларында контроль объектлары зыян (зыян) китерү куркынычының тубәндәге категорияләренең берсенә (алга таба - хәвеф-хәтәр категориясенә) кертелергә мөмкин:

- югары куркыныч;
- урта куркыныч;
- уртача куркыныч;
- тубән куркыныч.

2.3. Контроль объектларын муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында хәвеф-хәтәр категориясенә керту критерийләр әлеге Нигезләмәнен 2 нче күшүмтасы белән билгеләнгән.

2.4. Контроль объектын хәвеф-хәтәр категориясенең берсенә керту вәкаләтле орган тарафыннан аның характеристикасын расланган хәвеф-хәтәр критерийләр белән чагыштыру нигезендә ел саен гамәлгә ашырыла, шул ук вакытта мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторы үзе мәжбүри таләпләрне бозу булып тормаган контроль объекты параметрларыннан туры килү яисә читләшү булып тора, ләкин югары дәрәҗәдә ихтималлык белән законда саклана торган кыйыммәтләргә зыян (зыян) китерү куркынычы булуны дәлиллә.

2.5. Муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында тикшерелә торган мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары исемлеге әлеге Нигезләмәгә 3 нче күшүмтә белән билгеләнгән.

2.6. Контроль объекты билгеле бер хәвеф-хәтәр категориясенә кертелмәгән очракта, ул тубән хәвеф-хәтәр категориясенә кертелгән дип санала.

2.7. вәкаләтле орган контроль объектының хәвеф-хәтәр категориясе критерийләрни туры килүе турында я хәвеф-хәтәр критерийләрни үзгәртү хакында белешмәләр кергән көннән алып биш эш көне эчендә контроль объекты хәвеф-хәтәр категориясен үзгәртү турында карар кабул итә.

3. Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда үткәрелә торган профилактик чарапар тәрләре

Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда вәкаләтле орган тубәндәге профилактик чарапар тәрләрен уздыра:

- 1) мәгълүмат житкерү;
- 2) хокук куллану практикасын гомумиләштерү;
- 3) кисәтүне игълан итү;
- 4) консультацияләү;
- 5) профилактик визит.

3.1. Мәжбүри таләплөрне үтәу һәм хокук куллану практикасын гомумиләштеру мәсьәләләре буенча контролъдә торучы һәм башка кызықсынучы затларга мәгълүмат бирү

3.1.1. Вәкаләтле орган Федераль законның 46 статьясындагы З өлешендә билгеләнгән белешмәлөрне «Интернет» чөлтәрендәге үзенең рәсми сайтында (алға таба - рәсми сайт), массакүләм мәгълүмат өзөнчлекке, контролъдә тотылучы затларның шәхси кабинетлары аша дәүләт мәгълүмат системаларында (алар булса) һәм башка рәвешләрдә белешмәләр үрнаштыру юлы белән зарури таләплөрне үтәу мәсьәләләре буенча контролъдә торучы һәм башка кызықсынучы затларга мәгълүмат бирә.

3.1.2. Муниципаль контролъне оештыруның һәм уздыруның хокук куллану практикасын гомумиләштеру ел саен гамәлгә ашырыла.

Хокук куллану практикасын гомумиләштеру нәтижәләре буенча вәкаләтле орган вәкаләтле органның хокук куллану практикасын гомумиләштеру нәтижәләре белән доклад әзерләүне тәэммин итә (алға таба - доклад).

Вәкаләтле орган доклад проекты буенча гавами фикер алышуны тәэммин итә.

Доклад вәкаләтле орган житәкчесе тарафыннан раслана һәм, хокук куллану практикасын гомумиләштеру елыннан соң килүче елның 30 январеннәндә соңға калмыйча, ел саен рәсми сайтта үрнаштырыла.

3.2. Мәжбүри таләплөрне бозуга юл куймау турында кисәту

3.2.1. Вәкаләтле орган контролъдә тотыла торган затка мәжбүри таләплөрне бозуның ярамавы турында кисәту (алға таба - кисәту) иғълан итә, өгәр мәжбүри таләплөрне бозуның әзерләнә торган очраклары яисә мәжбүри таләплөрне бозуның билгеләре турында белешмәләр булса һәм (яисә) зарури таләплөрне бозу закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китергән, я закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерудан куркынычы тудырса, мәжбүри таләплөрне үтәүне тәэммин итү өзөнчлекке үрнаштырыла.

3.2.2. Кисәту Россия Икътисади үсеш министрлыгының «Контроль (күзәтчелек) органы тарафыннан кулланыла торган документларның типовой формалары турында» 2021 елның 31 мартандагы 151 номерлы боерыгы белән расланган рәвештә төзелә.

3.2.3. Контрольләнә торган зат кисәту алынган көннән алышынан үтәүнән эш көнөнән өткөннән кисәту документына каршы килергә хокуклы.

3.2.4. Кисәтүдә тубәндәгеләр булырга тиеш:

- 1) кисәту жибәрелә торган вәкаләтле орган исеме;
- 2) индивидуаль әшкуар яисә граждан булган юридик затның исеме, фамилиясе, исеме һәм атасының исеме (соңғысы), шулай ук контактлы телефон номеры (номеры), электрон почта адресы (адресы) һәм контролъдә тотыла торган затка жавап жибәрелегө тиешле почта адресы;
- 3) кисәту датасы һәм номеры;
- 4) контролъдә тотыла торган зат иғълан ителгән кисәтүләр нигезендә нигезләнмәгән дәлилләр;
- 5) контролъдә тотыла торган затның кисәту алу датасы;
- 6) шәхси имза һәм дата.

3.2.5. Кирәк була калса, контролъдә тотылучы зат тиешле документларны яисә аларның танықланган күчермәләрен терки.

3.2.6. Вәкаләтле орган кисәтүгә карата аны алган көннән алыш унбиш эш көне эчендә каршы килү беләне бәйле эшне карый.

3.2.7. Бәхәсне карау нәтижәләре буенча вәкаләтле орган түбәндәгә каарларның берсен кабул итә:

1) игълан ителгән кисәтүнә гамәлдән чыгару рәвешендәге ризасызлыкны канәгатьләндерә;

2) баш тартуның сәбәпләрен күрсәтеп, каршы килүнә канәгатьләндерүдән баш тарта.

3.2.8. Вәкаләтле орган, кисәтүгә карата ризасызлык белдерелгән көннән соң биш эш көненнән дә соңға калмыйча, әлеге каршылыкны карау нәтижәләре турында контролъдә тотыла торган затка хәбәр итә.

3.2.9. Каршы килүнен юнәлеше шул ук нигезләрдә кабаттан рәхсәт ителми.

3.2.10. Вәкаләтле орган мәжбүри таләпләрне бозуның ярамавы турында игълан ителгән кисәтүләрне исәпкә ала һәм башка профилактик һәм контроль чаралар уздыру өчен тиешле күрсәткечләрдән файдалана.

3.3. Консультацияләү

3.3.1. Контрольләнүче затларны һәм аларның вәкилләрен консультацияләү муниципаль контролъне оештыруга һәм гамәлгә ашыруга бәйле мәсьәләләр буенча гамәлгә ашырыла:

- 1) контроль чаралар уздыру тәртибе;
- 2) контроль чаралар уздыру ешлыгы;
- 3) контроль чаралар нәтижәләре буенча каарлар кабул иту тәртибе;
- 4) вәкаләтле орган каарларына шикаять белдерү тәртибендә.

3.3.2. Инспекторлар контролъдә тотыла торган затларга һәм аларның вәкилләрене консультацияләр бирә:

1) телефон аша, видео-конференц-элемтә аша, шәхси кабул итүдә йә профилактик чара, контроль чара үткәрү барышында телдән аңлатмалар рәвешендә;

2) вәкаләтле органның вәкаләтле вазыйфаи заты тарафыннан имзаланган бер типтагы мәрәжәгатьләр (10 нан артык бер типтагы мәрәжәгать) буенча язмача аңлатма бирүнен рәсми сайтында контроль астындағы затларны һәм аларның вәкилләрен урнаштыру юлы белән.

3.3.3. Һәр мәрәжәгать итүчене инспекторлар тарафыннан шәхсән кабул иткәндә 10 минуттан да арта алмый.

Телефоннан сөйләшү вакыты 10 минуттан артмаска тиеш

3.3.4. Вәкаләтле орган контролъдә торучы затларга һәм аларның вәкилләрене телдән консультация бирү мәсьәләләре буенча язма рәвештә мәгълүмат бирми.

3.3.5. Контрольләнә торган зат «Россия Федерациясе гражданнары мәрәжәгатьләрен карау тәртибе турында» 2006 елның 02 маендағы 59-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән срокларда язма жавап бирү турындағы гаризаны җибәрергә хокуклы.

3.3.6. Вәкаләтле орган уздырылган консультацияләрне исәпкә ала.

3.4. Профилактик визит

3.4.1. Профилактик визит контрольдә тотыла торган зат эшчәнлеген гамәлгә ашыру урыны буенча профилактик әңгәмә формасында инспектор тарафыннан йә видео-конференция-элемтә куллану юлы белән уздырыла.

Профилактика визитының дәвамлылығы эш көне дәвамында ике сөгаттән артмый.

3.4.2. Инспектор түбәндәгеләргә карата мәжбүри профилактик визит уздыра:

1) күпфатирлы йортлар белән идарә итү өлкәсендәге эшчәнлекне гамәлгә ашыруга керешүче контрольдә тотучы затлар, мондый эшчәнлек башланган вакыттан алып бер елдан да соңга калмыйча (эшчәнлекнең башлануы турында белешмәләр булганда);

2) югары хәвеф-хәтәр категорияләренә кертелгән контроль объектлары күрсәтелгән категориягә керту турында карап кабул ителгән көннән алып бер елдан да соңга калмыйча.

3.4.3. Профилактик визитлар контрольдә тотыла торган затлар белән килештереп уздырыла.

3.4.4. вәкаләтле орган контроль астындагы затка профилактик визит уздыру турында, аны уздыру датасына кадәр биш эш көненнән дә соңга калмыйча, хәбәр жибәрә.

Тикшерелә торган зат кисәтү визитын (мәжбүри профилактик визитны да кертеп) уздырудан баш тартырга хокуклы, бу хакта вәкаләтле орган аны уздыру датасына кадәр өч эш көненнән дә соңга калмыйча хәбәр итсә.

3.4.5. Профилактика визиты йомгаклары буенча инспектор профилактика визитын уздыру турында акт тәзи, аның рәвеше вәкаләтле орган тарафыннан раслана.

3.4.6. Вәкаләтле орган үткәрелгән профилактик визитларны исәпкә ала.

4. Муниципаль контроль кысаларында үткәрелә торган контроль чаralар

4.1. Контроль чаralар. Гомуми сораулар.

4.1.1. Муниципаль контроль түбәндәге планлаштырылган һәм плannан тыш контроль чаralарын үткәрүне оештыру юлы белән вәкаләтле орган тарафыннан гамәлгә ашырыла:

инспекция визиты, документар тикшерү, күчмә тикшерү - контрольдә тотыла торган затлар белән хезмәттәшлек иткәндә;

мәжбүри таләпләрне үтәүне күзәтү, күчмә тикшерү - контрольдә тотыла торган затлар белән үзара хезмәттәшлексез.

4.1.2. Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда тикшереп торучы затлар белән үзара хезмәттәшлек итү түбәндәгеләр була:

инспектор һәм аның вәкиле арасында очрашулар, телефон һәм башка сейләшүләр (турыдан-туры хезмәттәшлек);

документлар, башка материаллар сорату;

контрольдә тотыла торган зат эшчәнлеген гамәлгә ашыру урынында инспектор булу (гомуми файдаланудагы житештерү объектларында инспектор булу очракларыннан тыш).

4.1.3. Контрольләнүче зат белән хезмәттәшлек иткәндә гамәлгә ашырыла торган контроль чаralар вәкаләтле орган тарафыннан түбәндәгә нигезләрдә уздырыла:

1) вәкаләтле органның закон тарафыннан саклана торған кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү турында яисә мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары белән расланган параметрларга контроль объектының туры килүен яисә контроль объектының мондый параметрлардан тайпылуын ачыклау турында белешмәләре булу;

2) контроль чараптар уздыру планына көртөлгөн контроль чараптарны уздыру срокларын билгеләү;

3) Россия Федерациясе Президенты йөклөмәсе, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең конкрет контрольдә тотыла торған затларга карата контроль чараптар уздыру турындагы йөклөмәсе;

4) законнарның үтәлешенә күзәтчелек итү, кеше һәм гражданның хокукларын һәм ирекләрен прокуратура органнарына көргән материаллар һәм мәрәҗәгатьләр буенча үтәү қысаларында контроль чара уздыру турында прокурор таләбе;

5) Федераль законның 95 статьясындагы 1 өлешендә билгеләнгән очракларда мәжбүри таләпләрне ачыкландыру бетерү турында вәкаләтле орган карарын үтәү срогы тәмамлану.

Контроль чараптар, вәкаләтле вазыйфаи затларның заданиеләре нигезендә, вәкаләтле органның эш планнарындагы, шул исәптән Федераль законда билгеләнгән очракларда да, инспекторлар тарафыннан башкарыла.

4.1.4. Тикшерелә торған затлар белән үзара хәzmәttәшлексез уздырыла торған планлы һәм планнан тыш контроль чараптар контроль чараны үткәрүгә җәлеп ителә торған инспектор һәм затлар тарафыннан тубәндәге контроль гамәлләрне башкару юлы белән уздырыла:

карау;

сораштыру;

язма ачлатмалар алу;

документларны теркәү;

экспертиза.

4.1.5. Тикшерелә торған зат белән, шулай ук документар тикшерү белән үзара хәzmәttәшлекне күздә тотучы контроль чараны уздыру өчен вәкаләтле органның Федераль законның 64 статьясындагы 1 өлешендә каралган белешмәләр курсәтелгән вәкаләтле органның карары кабул ителә.

Мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтүне үткәрүгә, күчмә тикшерүгә карата әлеге Нигезләмә пунктының беренче абзацында каралган әлеге контроль чараны уздыру турында карар кабул иту таләп ителми.

4.1.6. Контроль чараптар вәкаләтле орган карарында курсәтелгән контроль чараны уздыру турындагы инспекторлар тарафыннан үткәрелә.

Кирәк булганда вәкаләтле орган контроль чараптар үткәрүгә җәлеп ителә торған экспертларны, билгеләнгән тәртиптә аттестованный эксперт оешмаларын һәм контроль чараптар үткәрүгә җәлеп ителә торған экспертылар, эксперт оешмалары реестрына көртөлгән экспертыларны җәлеп итә.

4.1.7. Контрольләнүче зат белән үзара хәzmәttәшлек итүне күздә тоткан контроль чараны уздыру тәмамлангач, инспектор «Контроль (кузәтчелек) органы тарафыннан файдаланыла торған документларның типик рәвешләре турында» 2021 елның 31 мартандагы 151 номерлы боерыгы белән расланган форма буенча контроль чара акты (алга таба шулай ук - акт) төз

Мондый чараны уздыру нәтижәләре буенча мәжбүри таләпләрне бозу ачыкландыру очракта, актта нәкъ менә нинди мәжбүри таләп бозылган, нинди норматив хокукый акт һәм аның структур берәмлеге билгеләнгән, дип курсәтелә.

Ачыкландыру бозу бетерелгән очракта, контрольдә тотылган зат

белән үзара хезмәттәшлекне күздә тоткан контроль чараны уздыру тәмамланганчыга кадәр, актта аны бетерү факты курсәтелә.

4.1.8. Мәжбүри таләпләрне бозуның дәлилләре булган документлар, башка материаллар актка теркәлә. Контроль чараны үткәргендә тутырылган тикшерү көгазыләре актка беркетелергә тиеш.

4.1.9. Актны рәсмиләштерүнен Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән башка тәртибе ачыкланмаган очракта, тикшерү чарасын уздыру урыны буенча тикшерү үткәрелә.

4.1.10. Дәүләт, коммерция, хезмәт, башка серне тәшкил итүче мәгълүматны үз эченә алган контроль чара нәтижәләре Россия Федерациясе законнарында каралган таләпләрне үтәгән килеш рәсмиләштерелә.

4.1.11. Контроль (кузәтчелек) чарасы актында бәян итеп фактлар һәм нәтижәләр белән килешмәгән очракта, контролльдә тотыла торган зат шикаятынә әлеге Нигезләмәнен 5 бүлгегендә каралган тәртиптә жибәрергә хокуклы.

4.2. Вәкаләтле орган тарафыннан контроль чаралар нәтижәләре буенча күрелә торган чаралар

4.2.1. Вәкаләтле орган контролльдә тотыла торган зат тарафыннан Россия Федерациясе законнарында каралган вәкаләтләр чикләрендә мәжбүри таләпләрне бозуларның контроль чарасын уздырганда ачыкланган очракта түбәндәгеләрне үтәргә тиеш:

1) контроль чара актын рәсмиләштергәннән соң, контролльдә торучы затка, аларны бетерүнен тиешле срокларын күрсәтеп, мәжбүри таләпләрне (алга таба - күрсәтмә) ачыкланган бозуларны бетерү турында, әмма алты айдан артык булмаган (документар тикшерү уздырганда күрсәтмә документар тикшерү тәмамланганнан соң биш эш көненнән дә соңға калмыйча) һәм (яисә) закон белән саклана торган кыйммәтләргә, шулай ук контроль рәвешендәге федераль законда каралган башка чараларга зыян (зыян) китерүне булдырмау буенча чаралар уздыру турында күрсәтмә бирергә;

2) законнар белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерүне булдырмау яисә аны туктату буенча Россия Федерациясе законнарында каралган чараларны, биналарны, корылмаларны, жиһазларны, транспорт чараларын һәм башка объектларны эксплуатацияләүне (файдалануны) тыю турындагы һәм контролльдән файдаланучы граждандар, корылмаларны, жиһазларны, транспорт чараларын һәм башка шундый объектларны файдалануны тыю турындагы һәм алар тарафыннан башкарыла торган законнарга зыян (зыян) китерү куркынычы, аны булдырмау ысууллары турындагы мәгълүматның һәркем файдалана алырлык теләсә нинди ысулына житкерелүе хакында, әгәр контроль чара уздырганда гражданның, алар тарафыннан биналарны, корылмаларны, жиһазларны, транспорт чараларын һәм башка объектларны, алар тарафыннан башкарыла торган зыянны (зыянны) булдырмау турында таләп итеп судка мәрәҗәгать итүгә кадәр кичекмәстән кабул итәргә.

3) контроль чара барышында жинаять билгеләре ачыкланганда яисә административ хокук бозу ачыкланганда тиешле мәгълүматны үз компетенциясе нигезендә дәүләт органына жибәрергә яисә тиешле вәкаләтләр булганда гаепле затларны законда билгеләнгән җаваплылыкка жәлеп итү чараларын күрергә;

4) мәжбүри таләпләрне ачыкланган бозуларны бетерүне, мәжбүри таләпләрне бозуларны кисәтүне, закон тарафыннан саклана торган

кыйммәтләргә зыян (зыян) китерергә мөмкин булган зыянны булдырмый калуны тикшереп торуны гамәлгә ашыру чарапарын, күрсәтмәне мәжбүри үтәүне таләп итеп судка мөрәҗәгать иткәнчегә кадәр, күрсәтмәне мәжбүри үтәүне тәэммин итү буенча билгеләнгән вакытта, әгәр мондый чара законнарда караплан булса;

5) мәжбүри таләпләрне үтәү, закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү куркынычын профилактикалауга юнәлдерелгән башка чарапар уздыру буенча тәкъдимнәр бирү турындагы мәсъәләне карага.

4.2.2. Контрольләнә торган зат күрсәтмәне үтәү срогы чыкканчы вәкаләтле органга, мәжбүри таләпләрне ачыкланган бозуларны бетерүне раслый торган документлар һәм белешмәләр күшүп, күрсәтмәләрне башкару турында хәбәр итә.

4.2.3. Әлеге Нигезләмәнең 4.2.1 пункттының 1 пунктчасы нигезендә кабул ителгән карапларны контролльдә торучы зат тарафыннан үтәү срогы узгач йә әлеге карап белән билгеләнгән документларны һәм белешмәләрне тапшырганчы йә мәжбүри таләпләрнең (куркынычсызлыкны мониторинглауның) үтәлешен күзәтү кысаларында мәгълүмат алынган очракта, вәкаләтле орган тапшырылган документлар һәм алынган мәгълүмат белешмәләре нигезендә карапларның үтәлешен бәяли.

4.2.4. Контрольдә булган зат күрсәтмәсен үтәгән очракта, вәкаләтле орган контроль астындагы затка күрсәтмәнең үтәлеше турында хәбәрнамә жибәрә.

4.2.5. Күрсәтелгән документлар һәм күзәтүче зат тарафыннан алар нигезендә тапшырылмаса яисә мәжбүри таләпләрнең (куркынычсызлыкны мониторинглау) үтәлешен күзәтү кысаларында алынган мәгълүмат нигезендә алынган мәгълүмат нигезендә вәкаләтле орган әлеге карапның үтәлешен инспекция визиты яисә документтар тикшерү уздыру юлы белән бәяли.

Күчмә тикшерү нәтижәләре буенча кабул ителгән карапның үтәлешен бәяләү уздырылган очракта, урынга барып тикшерү уздыру рәхсәт ителә.

4.2.6. Әлеге Нигезләмәнең 4.2.1 пункттында караплан контролль чараны уздыру йомгаклары буенча вәкаләтле орган карапның үтәлмәве яисә тиешенчә башкарылмавы ачыкланса, ул әлеге Нигезләмәнең 4.2.1 пункттындагы 1 пунктчасында караплан карапны контролльдә тотыла торган затка кабат бирә, аны үтәүнең яңа срокларын күрсәтеп.

Күрсәтмәне үтәмәгәндә, вәкаләтле орган, әгәр мондый чара законнарда караплан булса, күрсәтмәне мәжбүри үтәү турындагы таләп белән судка мөрәҗәгать иткәнчегә кадәр аның үтәлешен тәэммин итү чарапарын күрә.

4.3. Планлы контроль чарапар

4.3.1. Планлы контроль чарапар вәкаләтле орган (алга таба - еллык чарапар планы) формалаштыра торган һәм прокуратура органныры белән килештерелгә тиешле чираттагы календарь елга планлы контроль чарапларын уздыру планы нигезендә уздырыла.

4.3.2. Билгеле бер куркыныч категорияләренә кертелгән контроль объектларына карата планлы контроль чарапларын уздыру тәрләре, ешлыгы зыян (зыян) китерү куркынычына туры килә.

4.3.3. вәкаләтле орган түбәндәгे планлы контроль чарапар тәрләрен уздыра:

- инспекция визиты;
- документтар тикшерү;

күчмә тикшерү.

4.3.4. Контроль объектларына карата планлы контроль чаалар түбәндәгө вакыт белән уздырыла:

югары куркыныч категориясе өчен - 2 елга бер тапкыр;

урта куркыныч категориясе өчен - 3 елга бер тапкыр;

чагыштырымача уртacha куркыныч категориясе өчен - 5 елга бер тапкыр;

Түбән хәвеф-хәтәр категориясенә кертелгән контроль объектына карата план буенча чаалар үткәрелми.

4.3.5 Гражданнар файдалана торган торак урыннарга карата муниципаль торак контролен гамәлгә ашырганда планлы контроль чаалар үткәрелми.

4.4. Планнан тыш контроль чаалар

4.4.1. Планнан тыш контроль чаалар документлар һәм күчмә тикшерүләр, инспекция визитлары, мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтүләр, күчмә тикшерүләр рәвешендә уздырыла.

4.4.2. Планнан тыш контроль чаарны үткәру турындагы карап мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторларын исәпкә алып кабул ителә.

4.4.3. Планнан тыш контроль чаалар, үзара хәzmәttәшлексез, планнан тыш контроль чааларыннан тыш, Федераль законның 57 статьясындагы 1 өлешенең 1, 3-5 пунктларында каралган нигезләр буенча уздырыла.

4.5. Документтар тикшерү

4.5.1. Документлар буенча тикшерү дигәндә вәкаләтле органның урнашкан урыны һәм предметы үзләрен оештыру-хокукый формасын, хокукларын һәм бурычларын билгели торган контролъдә тотучы затлар документларында, шулай ук аларның эшчәнлеген башкарганда кулланыла торган һәм контроль (кузәтчелек) органы каарларын үтәүгә бәйле булган белешмәләрдән гыйбарәт булган контроль чара анлашыла.

4.5.2. Вәкаләтле орган карамагындағы документлардагы белешмәләрнең дөреслеге нигезле шик тудырса, я әлеге белешмәләр контролъдә торучы зат тарафыннан мәжбүри таләпләрнең үтәлешен бәяләргә мөмкинлек бирмәсә, вәкаләтле орган контроль астындағы зат адресына документлар тикшерү барышында карау өчен кирәkle башка документларны тапшыру таләбен жибәрә.

Әлеге таләпне алган көннән алып ун эш көне эчендә контролъдә тотыла торган зат вәкаләтле органга таләпләрдә курсәтелгән документларны жибәрергә тиеш.

4.5.3. Документлар буенча тикшерү үткәру срокы ун эш көненнән артып китә алмый.

Күрсәтелгән вакытка түбәндәгө вакыттан чор кертелми:

1) вәкаләтле орган тарафыннан тикшереп торучы затка таләпләр документлар буенча тикшерү барышында күрсәтелгән документларны вәкаләтле органга тапшырганчы карау өчен кирәkle документларны тапшырырга;

2) вәкаләтле орган мәгълүматын контролъдә тотучы затка жибәргән мизгелдән түбәндәгө чор:

контролъдә тотыла торган документлардагы хаталарны һәм (яисә) каршылыкларны ачыклау турында;

тапшырылган документлардагы белешмәләрнең, вәкаләтле органдагы документлардагы һәм (яисә) муниципаль контролъне гамәлгә ашырганда

алынган документлардагы белешмәләрнең туры килмәве турында һәм таләпләр күрсәтелгән аңлатмаларны вәкаләтле органга тапшырганчы язма формада китерергә тиеш.

4.5.4. документлар буенча тикшеру барышында кылына торган контроль гамәлләр исемлеге:

- 1) документларны теркәү;
- 2) язмача аңлатмалар алу;
- 3) экспертиза.

4.5.5. Контроль чараны үткәру барышында инспектор контрольдә тотыла торган затка кирәклө һәм (яисә) бәяләүне үткәру өчен өһәмияткә ия булган документларны һәм (яисә) аларның күчермәләрен, шул исәптән фотога тәшеру материалларын, аудио- һәм видеоязмаларны, мәгълүмат базаларын, мәгълүматлар банкларын, шулай ук мәгълүмат чыганакларын бирү турындагы таләпне күрсәтергә (жибәрергә) хокуклы.

Контрольләнә торган зат документларны тапшыру турындагы таләбендә күрсәтелгән срокта теркәлә торган документларны вәкаләтле органга жибәрә йә үтенечнамә белән кичекмәстән язма рәвештә инспекторга, тикшереп торыла торган зат теркәлә торган зат тиешле документларны тапшырырга мөмкин булган сәбәпләрне һәм срокны күрсәтеп, документларны тапшыруның мөмкин булмавы турында язма рәвештә хәбәр итә.

Фотосурәт материалларыннан, аудио- һәм видеоязмалардан, мәгълүмат базаларыннан, мәгълүматлар банкларыннан, шулай ук мәгълүмат йөртүчеләргә документлар тикшерүен үткәру вакытына контроль чараларны башкару өчен кирәклө мәгълүматны карау һәм эзләү хокуклары булган логин һәм пароль рәвешендә бирелә.

4.5.6. Язма аңлатмаларны инспектор контрольдә тотыла торган заттан яисә аның вәкиленнән, шаһитлардан сорарга мөмкин.

Күрсәтелгән затлар инспекторга тикшеру тәмамланганчы ике эш көненнән дә соңга калмыйча ирекле формада язма аңлатмалар бирә.

Язма аңлатмалар ирекле формада язма документ төзү юлы белән рәсмиләштерелә. Инспектор вазыйфаи затлар яки оешма хезмәткәрләре, контрольдә торучы граждан, аларның вәкилләре, шаһитлары сүзләреннән язма аңлатмалар төзергә хокуклы. Бу очракта курсәтелгән затлар аңлатмалар белән танышалар, кирәк булганды текстны тұлышандыралар, инспекторның аларның сүзләреннән дәрес язып алуы турында тамга ясыйлар һәм, аны төзү датасын һәм урынын курсәтеп, документка күл күялар.

4.5.7. Экспертиза вәкаләтле орган йөкләмәсе буенча эксперт яисә эксперт оешмасы тарафыннан ғамәлгә ашырыла.

Экспертиза контрольдә тотыла торган затның (аның филиаллары, вәкиллекләре, аерымланган структур бүлекчәләре) урнашкан (эшчәнлек алып барған) урыны буенча да, шулай ук эксперт яисә эксперт оешмасы эшчәнлеген ғамәлгә ашыру урыны буенча да ғамәлгә ашырылырга мөмкин.

Экспертизаны ғамәлгә ашыру вакыты экспертиза төренә бәйле һәм һәр конкрет очракта вәкаләтле орган һәм эксперт оешмасы арасындагы килешү буенча индивидуаль рәвештә билгеләнә.

Экспертиза нәтиҗәләре вәкаләтле орган раслаган форма буенча эксперт бәяләмәсе белән рәсмиләштерелә.

4.5.8. Актны рәсмиләштерүү документлар тикшерүен үткәру тәмамланган көнне вәкаләтле органның урнашкан урыны буенча башкарыла.

4.5.9. Акт Федераль законның 21 статьясында каралған тәртиптә документлар тикшерүе тәмамланғаннан соң биш эш көненнән дә соңга калмыйча тикшереп торучы затка вәкаләтле орган тарафыннан жибәрелә.

4.5.10. Планнан тыш документар тикшеру прокуратура органнары белән килештерелмичә уздырыла.

4.6. Күчмә тикшеру

4.6.1. Күчмә тикшеру контрольдә тотыла торган затның (аның филиалларының, вәкиллекләренең, аерымланган структур бүлекчәләренең яисә контролъ объектының) урнашкан урыны буенча уздырыла.

Күчмә тикшеру дистанцион багланышлар чараларын кулланып, шул исәптән аудио- яки видеоэлемтә аша үткәрелергә мөмкин.

4.6.2. Күчмә тикшеру мөмкин булмаган очракта уздырыла:

1) вәкаләтле орган карамагындагы яисә ул соратып ала торган документларда һәм контрольдә тотыла торган затның аңлатмаларында булган белешмәләрнең тулылығын һәм дөреслеген тикшерергә;

2) контрольдә тотыла торган затның һәм (яисә) аның карамагындагы һәм (яисә) файдаланыла торган контролъ объектларының әлеге Нигезләмәнең 4.6.1 пунктында күрсәтелгән урынга чыкмыйча һәм контролъ гамәлләрнең башка төре кысаларында каралган кирәклө контролъ гамәлләрне башкару өчен мәжбүри таләпләргә туры килүен бәяләргә.

4.6.3. Планнан тыш күчмә тикшеру, Федераль законның 57 статьясындагы 1 өлешенең 3-5 пунктларына һәм 66 статьясындагы 12 өлешенә туры китереп, прокуратура органнары белән килештереп кенә үткәрелә ала.

4.6.4. вәкаләтле орган күчмә тикшерүне үткәру турында контролъ астындагы затка, күзәтүче затка күчмә тикшерүне үткәру турында карар күчermәсен жибәрү юлы белән, аны башлаганчы, егерме дүрт сәгатьтән дә соңга калмыйча хәбәр итә.

4.6.5. Күчмә тикшеру уздырганда инспектор контрольдә тотыла торган затка (аның вәкиленең) хезмәт таныклыгын, күчмә тикшеру үткәру турында карар күчermәсен күрсәтә, шулай ук контролъ чараларының бердәм реестрында исәпкә алу номерын хәбәр итә.

4.6.6. Күчмә тикшерүне үткәру срокы ун эш көненнән артмый.

Күчмә тикшеру барышында кече эшкуарлыкның бер субъектына карата үзара хезмәттәшлекнәң гомуми срокы кече предприятие өчен илле сәгатьтән һәм микропредприятие өчен унбиш сәгатьтән артык була алмый.

4.6.7. Күчмә тикшеру барышында контролъ гамәлләр исемлеге:

- 1) карау;
- 2) сораштыру;
- 3) документларны теркәү;
- 4) язмача аңлатмалар алу;
- 5) экспертиза.

4.6.8. Карап контролльдә тотыла торган зат һәм (яисә) аның вәкиле катнашында мәжбүри рәвештә видеоязма кулланып башкарыла.

Тикшеру нәтижәләре буенча тикшеру беркетмәсе төzelә.

4.6.9. Сораштыру дигәндә, контролльдә тотыла торган зат тарафыннан мәжбүри таләпләрнең үтәлешен бәяләүне уздыру өчен әһәмияте булган телдән мәгълүматны, контролльдә тотыла торган заттан яисә аның вәкиленең һәм шундый мәгълүматка ия башка затлардан алу өчен төzelә торган контролъ гамәл аңлашила.

Сораштыру нәтижәләре сорашып белешу беркетмәсендә теркәлә, ул үзе бәян иткән белешмәләрнең дөреслеген раслаучы сораштырылучы зат тарафыннан, шулай ук алынган белешмәләр контролъ чара өчен әһәмияткә ия булган очракта, контролъ чара актында имзалана.

4.6.10. Тиешле таләплөр бозылу ачыкланган очракта, тикшеру, сораштыру барышында, инспектор, мәжбүри таләплөрне бозуның дәлилләрен теркәп, фотосъемканы, аудио- һәм видеоязманы, дәлилләрене теркәүнен башка ысуулларын кулланырга хокуклы.

Фотога тәшеру ярдәмендә мәжбүри таләплөрне бозуларның дәлилләрен теркәү мәжбүри таләплөрне бозуның ачыкланган һәрберсенең кимендә ике сурәте белән уздырыла. Фотога тәшеру һәм видеога яздыру мәжбүри таләплөрне бозуларның дәлилләрен теркәү өчен дәүләт серен яклау турында Россия Федерациясе законнары таләплөрнен исәпкә алып гамәлгә ашырыла..

4.6.11. Тикшерелә торган зат тарафыннан теркәлә торган документларны, язма анлатмаларны тапшыру, экспертиза үткәру өлеге Нигезләмәнең 4.5.5, 4.5.6 һәм 4.5.7 пунктларына туры китереп башкарыла.

4.6.12 Күчмә тикшеру тәмамланғаннан соң, инспектор урынга чыгып тикшеру акты төзи.

Фотога тәшеру, аудио- һәм видеога яздыру турында мәгълүмат тикшеру актында чагыла.

Дистанцион хезмәттәшлек чарапарыннан, шул исәптән аудио- яки видеосъемментә аша файдаланып, урынга чыгып тикшеру үткәрелгән очракта, актны рәсмиләштергәндә Нигезләмәнең икенче пункты абзацында билгеләнгән нигезләмә кулланылмый..

4.6.13. Күчмә тикшерүне үткәру (эшчәнлекне гамәлгә ашыру) урыны буенча контролльдә тотыла торган зат булмауга бәйле рәвештә я контролъ астындағы зат эшчәнлегенең факттагы булмавына бәйле рәвештә я күчмә тикшерүне үткәру мөмкин булмаган башка гамәлләр (гамәл кылмауларга) бәйле очракта, инспектор сәбәплөр күрсәтеп, күчмә тикшерүне уздыруның мөмкин булмавы турында акт төзи һәм контролъ астындағы затка 21 статьяның 4 һәм 5 өлешләрендә каралган тәртиптә контролъ чарапарын үткәрүнен мөмкин булмавы турында хәбәр итә.

Бу очракта инспектор күчмә тикшерүне үткәрүнен курсателгән чоры кысаларында урынга чыгып тикшеру тәмамланғанчы теләсә кайсы вакытта контролъ гамәлләр кылышында хокуклы.

4.6.14. Контрольдә тотылучы затлар булган индивидуаль эшкуар, гражданин вәкаләтле органга тубәндәге очракларда контролъ чарапар уздырганда булу мөмкинлөгө булмау турында мәгълүмат бирергә хокуклы:

- 1) вакытлыча хезмәткә сәләтсез булу;
- 2) судларны, хокук саклау органнарын, хәрби комиссариатларны чакыру (хәбәрләр, көн тәртибенә) буенча килү зарурлығы;
- 3) контролъ чарапар уздырганда булу мөмкинлөгөн юкка чыгара торган чикләү чарапарын Россия Федерациясе Жинаять-процессуаль кодексы нигезендә сайлау;
- 4) хезмәт командировкасында булу. Мәгълүмат килгәндә, контролъ чарапар үткәру вәкаләтле орган тарафыннан өлеге мөрәҗәгатькә сәбәп булган хәлләрне бетерү өчен кирәклө срокка күчерелә.

4.7. Инспекцион визит

4.7.1. Инспекция визиты контролльдә тотыла торган затның (аның филиалларының, вәкиллекләренең, аерымланган структур бүлекчәләренең) йә контролъ объектының урнашкан (эшчәнлеген гамәлгә ашыру) урыны буенча уздырыла.

Инспекция визиты контролльдә тотыла торган затка һәм житештерү объекты милекчесенә алдан хәбәр итмичә уздырыла.

Контрольле затлар яки аларның вәкилләре инспекторның бинага, корылмаларга, биналарга каршылықсыз көрүен тәэммин итәргә тиеш.

Эшчәнлекне гамәлгә ашыруның бер урынында йә бер житештерү объектында (территориядә) инспекция визитын үткөрү срогы бер эш көненнән артып китә алмый.

4.7.2. инспекция визиты барышында контроль гамәлләр исемлеге:

- а) карау;
- б) сораштыру;
- в) язма аңлатмалар алу;

г) контрольдә тотыла торган затның (аның филиалларының, вәкиллекләренең, аерымланган структур бүлекчәләренең) яисә контроль объектының булу (эшчәнлек алып бару) урынында зарури таләпләр нигезендә булырга тиешле документларны теркөү.

Инспекция визитын дистанцион багланышлар чараларын кулланып, шул исәптән аудио- яки видеоэлеметә аша уздыру рәхсәт ителә.

4.7.3. Плannan тыш инспекция визиты, Федераль законның 57 статьясындагы 1 өлешенең 3-5 пунктларына һәм 66 статьясындагы 12 өлешенә туры кiterеп, прокуратура органнары белән килештереп көнә үткәрелергә мөмкин.

4.7.4. Әлеге Нигезләмәнең 4.7.2 пунктында каралган контроль гамәлләр әлеге Нигезләмәнең 4.5.5, 4.5.6, 4.6.8 - 4.6.10 пунктларына туры кiterеп башкарыла.

4.8. Мәжбүри таләпләрне (иминлек мониторингын) үтәүне күзәту

4.8.1. вәкаләтле орган, мәжбүри таләпләрнең (куркынычсызлыкны мониторинглауның) үтәлешен күзәткәндә, вәкаләтле органда булган контроль объектлары турында белешмәләрне, шул исәптән ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек барышында көрө торган белешмәләрне, жыюны, анализлауны уздыра, мәжбүри таләпләрне үтәү кысаларында контрольдә торучы затлар тарафыннан күрсәтелә, шулай ук «Интернет» чeltәрендәге белешмәләр, һәркем файдалана алырлык башка белешмәләрне, шулай ук автомат режимда эшләүче техник чараларны кулланып фото- һәм кинога төшерү, видеоязма функцияләре булган хокук бозуларны теркәүнең техник чараларын кулланып алынган күрсәткечләрне.

4.8.2. Мәжбүри таләпләрнең (куркынычсызлыкны мониторинглауның) үтәлешен күзәту барышында закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) кiterү яисә зыян (зыян) кiterү курсынычы факты ачыкланса, мәжбүри таләпләрне бозуларның әзерләнүе турында, мәжбүри таләпләрне бозуларның башкарылуы турында белешмәләр яисә мәжбүри таләпләрне бозуларның билгеләре хакында вәкаләтле орган тубәндәге каарларны кабул итәргә мөмкин:

1) 248-ФЗ номерлы Федераль законның 60 статьясы нигезендә плannan тыш контроль (кузәтчелек) чарасын үткөрү турында каар;

2) кисәтүне игълан итү турында каар;

3) Федераль законның 90 статьясындагы 2 өлешенең 1 пунктында каралган тәртиптә ачыкланган хокук бозуларны бетерү турында курсәтмә бирү турында каар, мондый мөмкинлекне федераль законда контроль рәвеше турында, Россия Федерациисе субъекты законында контроль рәвеше турында курсәтлгән очракта;

4) Федераль законның 90 статьясындагы З өлеше нигезендә контроль рәвеше түрінде Россия Федерациясе субъекты законы, контроль рәвеше түрінде Россия Федерациясе субъекты законы түріндеги федераль законда беркетелгөн карар.

4.9. Күчмә тикшеру

4.9.1. Күчмә тикшеру контролдә тотыла торған заттар тарафыннан мәжбүри таләпләрнең үтәлешиен бәяләү максатларында уздырыла.

4.9.2. Күчмә тикшеру оешманың (аның филиаллары, вәкиллекләре, аерымланган структур бүлекчәләре) урнашкан (эшчәнлеген гамәлгә ашыру), гражданның эшчәнлеген гамәлгә ашыру урыны, контроль объектының урнашкан урыны буенча үткәрелергә мөмкин, бу вакытта контролдә тотыла торған зат белән хезмәттәшлек итү рәхсәт ителми.

Күчмә тикшеру барышында (чиқләнмәгән заттарга бару өчен ачылган) житештеру объектларында тикшеру үткәрелергә мөмкин.

4.9.3. Күчмә тикшеру контролдә тотыла торған затка мәгълүмат бирмичә уздырыла.

Бер объектны (бер-берсенә түрідан-туры яғын урнашкан берничә объектны) күчмә тикшерүне үткәрү сргы, әгәр федераль законда контроль рәвеше түрінде башкасы билгеләнмәгән булса, бер эш көненнән артып китә алмый.

4.9.4 Күчмә тикшеру нәтижәләре буенча әлеге Нигезләмәнең 4.2.1 пункттының 1 һәм 2 пунктчаларында каралган карарлар кабул ителә алмый.

5. Судка кадәр шикаять бирү

5.1. Муниципаль контролне гамәлгә ашыру кысаларында түрідан-туры бозылган контролдә тотыла торған заттар, хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре вәкаләтле орган житәкчесе урынбасары һәм инспекторларның түбәндәге карарларына судка кадәр шикаять белдерү хокукуна ия (алга таба шулай ук - вазыйфаи заттар):

- 1) контроль чараптар уздыру түрінде карарлар;
- 2) ачыкланган хокук бозуларны бетерү түрінде контроль чараптар, курсәтмәләр актлары;
- 3) контроль чараптар кысаларында вазыйфаи заттарның гамәлләре (гамәл кылмаулары).

5.2. Шикаять, Федераль законның 40 статьясындагы 1.1 өлешендә каралган очрактан тыш, вәкаләтле органга дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталын һәм (яисә) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең региональ порталларын кулланып, электрон рәвештә тапшырыла.

Шикаять биргәндә граждан тарафыннан гади электрон имза, я көчәйтеген квалификацияле электрон имза белән имзаланырга тиеш.

Оешма тарафыннан шикаять бирелгәндә, ул көчәйтеген квалификацияле электрон имза белән имзаланырга тиеш.

Шикаятькә салына торған материаллар, шул исәптән фото- һәм видеоматериаллар, контролдә тотыла торған зат тарафыннан электрон рәвештә курсәтелә.

5.3. Вәкаләтле орган карарына, аның вазыйфаи заттарының гамәлләренең (гамәл кылмавына) карата шикаять вәкаләтле орган житәкчесе (житәкче урынбасары) тарафыннан карала.

5.4. Жалоба контрольдә тотыла торган зат үз хокукларын бозу турында белгөн яки белергө тиеш булган көннөн алып утыз календарь көн эчендә бирелергө мөмкин.

Вәкаләтле орган күрсәтмәсенә карата шикаять контрольдә торучы зат күрсәтмә алған вакыттан алып ун эш көне эчендә бирелергө мөмкин.

5.5. Шикаять бирү срогоын житди сәбәп белән уздырган очракта, шикаятыне тапшыручы контроль астындагы затның үтенечнамәсе буенча әлеге срок вәкаләтле орган тарафыннан торғызылырга мөмкин.

5.6. Шикаятыне биргән контрольдә тотыла торган зат шикаять буенча карап кабул ителгәнчегә кадәр аны кире алырга мөмкин.

Шул ук вакытта шикаятынен кабат юнәлеше шул ук нигезләр буенча рәхсәт ителми.

5.7. Шикаятында вәкаләтле органның дәгъвалана торган карапын үтәүнен туктатып тору турдынагы үтенечнамә булырга мөмкин.

5.8. Вәкаләтле орган житәкчесе (житәкчесе урынбасары) тарафыннан шикаятыне теркәгән көннөн алып ике эш көненнөн дә соңга калмыйча карап кабул ителә:

1) вәкаләтле органның дәгъвалана торган карапын үтәүнен туктатып тору турында;

2) вәкаләтле органның дәгъвалана торган карапын үтәүнен туктатып торудан баш тарту турында.

Кабул ителгән карап турында мәгълүмат шикаять биргән контрольдә торучы затка карап кабул ителгән вакыттан алып бер эш көне эчендә жибәрелә.

5.9. Шикаятында булырга тиеш:

1) вәкаләтле орган исеме, аның фамилиясе, исеме, атасының исеме (булган очракта), карапы һәм (яисә) гамәле (гамәл кылмавы) дәгъва белдерелә;

2) гражданның фамилиясен, исемен, атасының исемен (булган очракта), яшәү урыны (эшчәнлеген гамәлгә ашыру урыны) турында белешмәләрне, я күзәтүче зат булган оешманың исеме, әлеге оешманың урнашкан урыны турында белешмәләр, ышанычнамә һәм фамилия реквизитлары, исеме, атасының исеме (булган очракта) шикаять биргән затның исеме, атасының исеме (булган очракта), шикаятыне карау вакытына үзара эшчәнлекне башкаруның теләгән ысулы һәм аның буенча карап алуның теләгән ысулы;

3) вәкаләтле органның һәм (яисә) аның вазыйфаи затының дәгъвалана торган карапы турында белешмәләр, алар шикаять биргән контрольдә тотыла торган затның хокукларын бозуга китергән яисә китерергә мөмкин;

4) вәкаләтле орган карапы һәм (яисә) вазыйфаи затның гамәле (гамәл кылмавы) нигезендә контрольдә тотыла торган затның нигезләре һәм дәлилләре. Контрольдә булган зат тарафыннан аның дәлилләрен раслый торган документлар (булган очракта) яисә аларның күчәрмәләре тапшырылырга мөмкин;

5) шикаять биргән контрольдә торучы затның таләпләре;

6) контроль (күзәтчелек) чарапарының бердәм реестрында контроль чарапының исәпкә алу номеры, әгәр Россия Федерациясе Хәкүмәтө тарафыннан башкасы билгеләнмәгән булса, аңа карата шикаять бирелә.

5.10. вәкаләтле орган вазыйфаи затларының яисә аларның гайлә әгъзаларының тормышы, сәламәтлеге һәм мәлкәт турында цензурасыз яисә мыскыллы әйтелмәләрне, янауларны һәм мәлкәтне Жалобада тотарга тиеш түгел.

5.11. Шикаятыне бирү «Бердәм идентификация һәм аутентификация системасы» Федераль дәүләт мәгълүмат системасы ярдәмендә тиешле хокукны биргән очракта, контрольдә торучы затның вәкаләтле вәкиле

тарафыннан гамәлгә ашырылырга мөмкин.

5.12. Вәкаләтле орган шикаять алынганнан соң биш эш көне эчендә шикаятьне караудан баш тарту турында карап кабул итә:

1) шикаять әлеге Нигезләмәнең 5.4 пунктында билгеләнгән шикаять бирү сроклары тәмамланғаннан соң бирелә hәм шикаять бирүгә жибәрелгән срокны торғызу турында үтенечнамәне үз эченә алмый;

2) шикаять бирүгә жибәрелгән вакытны торғызу турындагы үтенечнамәне канәгатьләндерүдән баш тартса;

3) аны биргән контрольдә торучы заттан шикаять буенча карап кабул ителгәнчегә кадәр шикаятьне кире алу турында гариза килсә;

4) шикаятьтә куелган мәсъәләләр буенча суд карапы булса;

5) элек вәкаләтле органга шул ук контрольдә тотыла торған заттан шул ук нигезләрдә башка шикаять бирелгән булса;

6) вәкаләтле органның вазыйфаи затларының гомеренә, сәламәтлегенә hәм мәлкәтенә, шулай ук аларның гайлә әғъзаларына карата цензурасыз яисә мыскыллы әйтелмәләр, янаулар;

7) элек әлеге контрольдә тотыла торған затның шикаять белән кабат мөрәҗәгать итү мәмкинлеген юкка чыгара торған шул ук предмет буенча шикаятьне караудан баш тартса hәм яңа дәлилләр яисә хәлләр китерелмәсә;

8) шикаять тиешле булмаган органга бирелгәндә;

9) Россия Федерациясе законнарында вәкаләтле орган каарларына шикаять белдерү буенча суд тәртибе генә карапланда.

5.13. Әлеге Нигезләмәнең 5.12 пунктындағы 3-8 пунктчаларында күрсәтелгән нигезләр буенча шикаятьне караудан баш тарту судка кадәр шикаять бирү нәтижәсө булып тормый hәм вәкаләтле орган каарларына, вазыйфаи затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата суд тарафыннан шикаять белдерү өчен нигез була алмый.

5.14. Шикаятьне караганда вәкаләтле орган Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан расланған контроль (күзәтчелек) эшчәнлегенә судка кадәр шикаять бирүнен мәгълүмат системасын алып бару кагыйдәләре нигезендә тикшереп тору (күзәтчелек) эшчәнлегенә шикаять бирүнен мәгълүмат системасын куллана.

5.15. Вәкаләтле орган житәкчесе (житәкчесе урынбасары) тарафыннан теркәлгәннән соң 20 эш көне эчендә шикаять каралырга тиеш.

5.16. Күрсәтелгән вакыт егерме эш көненә, түбәндәгө гадәттән тыш очракларда озайтылырга мөмкин:

1) вазыйфаи затка карата шикаятьтә күрсәтелгән фактлар буенча хезмәт тикшерүенә шикаять бирелә торған гамәл (гамәл кылмау) үткәру;

2) гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата нигезле сәбәп (авыру, отпуск, командировка) буенча дәгъвалана торған вазыйфаи затның булмавы.

5.17. Вәкаләтле орган шикаять биргән контрольдә торучы заттан шикаять предметына кагылышлы өстәмә мәгълүмат hәм документлар сорарга хокуклы. Контрольдә тотылучы зат сорату жибәрелгән вакыттан алып биш эш көнө эчендә күрсәтелгән мәгълүматны hәм документларны тапшырырга хокуклы.

Шикаятьне карау срогы темасы өстәмә мәгълүмат бирү турында гарызнамә hәм шикаять предметына караган документлар жибәрелгәннән алып аларны вәкаләтле орган алган мизгелгә кадәр, әмма сорай жибәрелгән вакыттан алып биш эш көненә кадәр туктатып торыла.

Контрольдә торучы заттан өстәмә мәгълүмат hәм шикаять предметына караган документларны алу шикаятьне караудан баш тарту өчен нигез булып тормый.

5.18. Шикаятыне биргән контролъдә торучы заттан дәүләт органнары, жирле үзидарә органнары яки аларга буйсынучы оешмалар карамагында булган мәгълүматны һәм документларны соратып алу рәхсәт ителми.

Шикаяты биргән зат шикаяты буенча йомгаклау каары кабул ителгәнчегә кадәр үз теләге белән шикаяты предметына караган өстәмә материалларны тәкъдим итәргә хокуклы.

5.19. Кабул ителгән каарының законлылыгын һәм нигезлелеген исбатлау һәм (яисә) кылынган гамәлне (гамәл кылмауны) раслау бурычы вәкаләтле органга йөкләнә.

5.20. Шикаятыне карау йомгаклары буенча вәкаләтле орган житәкчесе (житәкчесе урынбасары) түбәндәге каарларның берсен кабул итә:

- 1) шикаятыне канәгатьләнмичә калдыра;
- 2) вәкаләтле орган каарын тулысынча яисә өлешчә юкка чыгара;
- 3) вәкаләтле орган каарын тулысынча юкка чыгара һәм яңа каар кабул итә;
- 4) вәкаләтле органның вазыйфай затларының гамәлләрен (гамәл кылмавын) законсыз дип таный һәм асылы буенча, шул исәптән билгеле бер гамәлләрне башкару турында, каар чыгара.

5.21. Кабул ителгән каары нигезли торган вәкаләтле орган каары, аны үтәү срогы һәм тәртибе дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталында һәм (яисә) региональ дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр порталында контролъдә тотыла торган затның шәхси кабинетында ул кабул ителгән көннән алыш бер эш көненнән дә соңга калмыйча урнаштырыла.

6. Муниципаль контроль өчен контроль төренең төп күрсәткечләре һәм аларның максатчан күрсәткечләре

Муниципаль контролънең төп күрсәткечләре һәм аларның максатчан күрсәткечләре, индикатив күрсәткечләр өлеге Нигезләмәгә 4 нче күшымта белән билгеләнгән.

Муниципаль район Бащылы

Т.Д. Нагуманов

Татарстан Республикасы Әлмәт
муниципаль районы
территориясендә муниципаль торак
контроле турындағы Нигезләмәгә
1 нчे күшымта

**Муниципаль торак контролен гамәлгә ашыруга вәкаләтле органның
вазыйфаи затлары исемлеге**

№ п/п	Муниципаль контроль органы исеме	Муниципаль инспектор вазыйфасының исеме	телефон
1.	«Торак сәясәте департаменты һәм торак- коммуналь хужалық» муниципаль автоном учреждение	Житештерү буенча директор урынбасары	8 (8553) 37-55-39
2.		Юридик бүлек житәкчесе	8 (8553) 37-55-21
3.		Гражданнар шикаятыләре буенча юридик бүлек белгечләре	8 (8553) 37-55-21
4.		Юридик бүлекнең әйдәүче белгечләре	8 (8553) 37-55-21
5.		Техник- житештерү бүлеге житәкчесе	8 (8553) 37-55-24

Татарстан Республикасы Әлмәт
муниципаль районы
территориясендә муниципаль торак
контроле түрүндагы Нигезләмәгә
2 нче күшүмтә

Муниципаль контрольне гамәлгә ашыру қысаларында контроль объектларын куркыныч категориясенә керту критерийлары

1. Контроль объектларын билгеләнгән хәвеф-хәтәр категориясенә керту куркыныч күрсәткеченә нинди булуына карап гамәлгә ашырыла:

куркыныч күрсәткече мәгънәсендә 6 контроль объекты югары куркыныч категориясенә керә;

куркыныч күрсәткече 4 тән 6 кешегә кадәр булганда - урта куркыныч категориясенә керә;

куркыныч күрсәткече 2 дән 3 кешегә кадәр булганда - уртacha куркыныч категориясенә керә;

куркыныч күрсәткече 0 дән 1 гә кадәр булганда - түбән куркыныч категориясенә керә.

2. Куркыныч күрсәткече түбәндәге формула буенча исәпләнә:

$$K = 2 \times V_1 + V_2 + 2 \times V_3:$$

K – куркыныч күрсәткече;

V_1 - контроль объектын куркыныч категориясенә керту түрүнде карар кабул ителә торған елдан алдагы ике календарь ел өчен законлы көченә көргөн караплар саны (алга таба - эшчәнлекне хәвеф категориясенә керту түрүнде карар), контроль органы тарафыннан төзелгән административ хокук бозулар түрүнде беркетмәләр буенча чыгарылган административ хокук бозган өчен административ жәза билгеләү түрүнде караплар (аның вазыйфаи затлары) санала;

V_2 - контроль объектын куркыныч категориясенә керту түрүнде карар кабул ителә торған елга кадәрге ике календарь ел өчен законлы көченә көрүчеләр саны, контроль органы тарафыннан төзелгән административ хокук бозулар түрүндагы беркетмәләр буенча чыгарылган административ хокук бозулар түрүнде Россия Федерациясе кодексының 7.21-7.23 статьяларында, 9.16 статьясындагы 4 һәм 5 өлешиләрендә, 19.7 статьясында каралган административ хокук бозулар кылган өчен контрольдә тотыла торған затка (аның вазыйфаи затларына) административ жәза билгеләү түрүнде караплар кабул ителсә.

V_3 - контроль орган тарафыннан төзелгән административ хокук бозулар түрүнде беркетмәләр буенча чыгарылган административ хокук бозулар түрүнде Россия Федерациясе кодексының 19.5 статьясындагы 1 өлешиендә каралган административ хокук бозуны кылган өчен контроль затка (аның вазыйфаи затларына) административ жәза билгеләү түрүнде карар кабул ителә торған елдан алдагы ике календарь ел эчендә законлы көченә көргөн караплар саны.

Татарстан Республикасы Әлмәт
муниципаль районы
территориясендә муниципаль торак
контроле турындағы Нигезләмәгә
3 нче күшымта

**Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда контроль чарапарын уздыру
өчен нигезләр буларак кулланыла торган мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы
индикаторлары**

1. Вәкаләтле органга гражданның яисә күпфатирлы йорттагы урыннар
милекчеләре булган оешмаларның, күпфатирлы йорттан файдаланучы
гражданнарның мәрәжәгать итүе, дәүләт хакимияте, жирле үзидарә
органнарыннан, массакүләм мәгълүмат чарапарыннан контролъдә тотыла
торган затның түбәндәге мәжбүри таләпләрдән бер генә тайпылыши булуы
турында түбәндәгеләргә:

- а) торак урынны торак булмаган бинага һәм күпфатирлы йортта торак
булмаган бинага күчерүне гамәлгә ашыру тәртибендә;
- б) күпфатирлы йортта биналарны үзгәртеп кору һәм (яисә) яңадан
урнаштыру тәртибен;
- в) күпфатирлы йортлардагы һәм торак йортлардагы урыннар
милекчеләренә һәм алардан файдаланучыларга коммуналь хезмәтләр
курсәтүгө;
- г) күпфатирлы йортлардагы бүлмәләрдән инвалидларның файдалана
алуын тәэммин итүгө;
- д) күпфатирлы йортлар белән идарә итүне гамәлгә ашыручы юридик
затлар эшчәнлегенә авария-диспетчерлык хезмәте курсәтүне гамәлгә ашыру
өлешендә;
- е) йорт эчендәге һәм квартал эчендәге газ жиһазларын файдаланганда
һәм карап тотканда куркынычсызлыкны тәэммин итүгө.

Әлеге индикаторның булызы закон тарафыннан саклана торган
кыйммәтләргә турыдан-туры зыян (зыян) китерүне курсәтә һәм «Россия
Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контрол
турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 66
статьясындағы 12 өлеше нигезендә планнан тыш контроль (кузәтчелек) чарасы
үткәру өчен нигез булып тора.

2. Вәкаләтле органга гражданның яисә күпфатирлы йорттагы
милекчеләре булган оешманың, үзидарәдә файдаланучы булып торучы
гражданның күпфатирлы йортта билгеләнгән мәжбүри таләпләрне, дәүләт
хакимияте органнарыннан, Россия Федерациясе Торак кодексының 20
статьясындағы 1 өлешенең жирле органнарыннан мәгълүмат бозылу фактлары
турында массакүләм мәгълүмат чарапарыннан китүе, әлеге типовой
индикаторларның 1 пунктында курсәтелгән мәрәжәгатьләрдән һәм «Россия
Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контрол
турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 66
статьясындағы 12 өлеше нигезендә планнан тыш контроль (кузәтчелек)
чарасын үткәру өчен нигез булган мәрәжәгатьләрдән тыш, әлеге мәрәжәгать
кергәнчे ел дәвамында вәкаләтле орган тарафыннан мәгълүмат шундай ук

мәжбүри таләплөрне бозуның ярамаганлығы турында кисәтүләр иғълан ителгән булса.

3. Күпфатирлы йорттагы урыннар милекчеләре булган гражданнардан, күпфатирлы йорттагы урыннар милекчеләре булган гражданнардан, дәүләт хакимиите органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан, массакүләм мәгълүмат чараларыннан Россия Федерациясе Торак кодексының 20 статьясындагы 1 өлешендә билгеләнгән мәжбүри таләплөрне бозу фактлары турында мәгълүмат алган гражданнардан яисә оешмалардан вәкаләтле орган адресына кергән алдагы календарь елның шуши чоры белән чагыштырганда вакыт берәмлеге өчен (ай, алты ай, унике ай) мөрәжәгатьләр санының ике мәртәбә һәм аннан да күбрәк үсеше.

4. Гражданнан яисә күпфатирлы йорттагы урыннар милекчеләре булып торучы оешмадан алынган белешмәләрнең (мәгълүматның) туры килмәве турында, күпфатирлы йорттагы урыннан файдаланучы гражданның, дәүләт хакимиите органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан, массакүләм мәгълүмат чараларыннан һәм мәгълүматның торак-коммуналь хужалыкның дәүләт мәгълүмат системасында контролъдә торучы зат тарафыннан урнаштырылган мәгълүматының туры килмәве өч ай эчендә ачыклануы.

Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районы территориясендә муниципаль торак контроле түрүндагы Нигезләмәгә
4 нче күшымта

Муниципаль торак контроленең нәтижәлелеге һәм эфеклы булуы күрсәткечләре исемлеге

Күрсәткеч номеры	Күрсәткеч исеме	Исәп ләу форм уласы	Комментарияләр (мәгънә интерпретациясе)	База күрс әтке чләр е	Күрс әткеч ләрн е халы кара кую	Күрсәткечләрнең максатчан билгеленәше			Күрсәткечл әр билгеләү ечен мәгълүмат лар чыганаклар ы	Стратегик планлаштыру документлары түрүнда белешмәләр , үз эченә алган күрсәткеч (булганды)						
						Узга н ел	Агым дагы ел	Килә се ел								
ТӘП КҮРСӘТКЕЧЛӘР																
1	Закон тарафыннан саклана торған кыйммәтләргә зыянны минимальләштеру дәрәжәсен чагылдыра торған күрсәткечләр, зыян китерү куркынычын бетерү дәрәжәсе															
1.1.	Тулаем региональ продукттан процентлarda күпфатирлы йортларда һәм торак йортларда урыннар милекчеләренә һәм кулланучыларга коммуналь хезмәтләр күрсәтүне гамәлгә ашыручи оешмалар тарафыннан мәжбүри таләпләрне бозулары нәтижәсендә гражданнарга, оешмаларга һәм дәүләткә законсыз исәпләнгән түләүләр суммалары, млн. сум; Тулаем төбәк	Сп*10 0/ ВРП	Сп- күпфатирлы йортларда һәм торак йортларда урыннар милекчеләренә һәм кулланучыларга коммуналь хезмәтләр күрсәтүне гамәлгә ашыручи оешмалар тарафыннан мәжбүри таләпләрне бозулары нәтижәсендә гражданнарга, оешмаларга һәм дәүләткә законсыз исәпләнгән түләүләр суммалары, млн. сум; Тулаем төбәк						Контроль органның статистик курсәткечләре : күрсәтмә журналы, тикшерү реестры статистик мәгълүматлар							

2.1.1.	Билгеләнгән срокларда үткәрелгән муниципаль торак контроле кысаларында контроль чарапарның өлеше карата муниципаль торак контролен гамәлгә ашыру кысаларында үткәрелгән тикшерү чарапарының гомуми саны буенча	Пву*1 00% / Пок	Пву – билгеләнгән срокларда үткәрелгән муниципаль торак контроле кысаларында контроль чарапар саны Пок- муниципаль торак контроле кысаларында үткәрелгән тикшерү чарапарының гомуми саны						Вәкаләтле органның статистик мәгълүматлары
2.1.2.	Муниципаль торак контролен гамәлгә ашыру барышында муниципаль торак контроле органы биргән күрсәтмәләрнең гомуми санына карата суд тәртибендә законсыз дип танылган күрсәтмәләрнең өлеше	ПРн*1 00% / ПРо	ПРн- суд тәртибендә законсыз дип табылган күрсәтмәләр саны; Про- муниципаль торак контроле барышында бирелгән күрсәтмәләрнең гомуми саны						Вәкаләтле органның статистик мәгълүматлары
2.1.3.	Муниципаль торак контроле кысаларында үткәрелгән контроль чарапарның өлеше дәрес түгел дип танылды	Ппн*1 00% / Пок	Ппн – нәтижәләр дәрес түгел дип табылган контроле чараларның саны; Пок -муниципаль торак контроле кысаларында үткәрелгән тикшерү чарапарының гомуми саны						Вәкаләтле органның статистик мәгълүматлары

2.1.4.	Муниципаль торак контроле органы тарафыннан үткәрелгән контроль чараларның өлеше, аларны үткәру тәртибе түрүнде Россия Федерациясе законнары таләпләрен бозып, мондый контроль чараларын гамәлгә ашыруучы муниципаль торак контроле органы вазыйфаи затларына карата үткәрелгән тикшерүләрнең гомуми саныннан дисциплинар, административ жәза чаралары кулланылган мероприятияй	Псн*1 00% /Пок		Псн - муниципаль торак контроле кысаларында уздырылган контроль чаралар саны, аларны үткәру тәртибе түрүнде РФ законнары таләпләрен бозып, мондый контроль чараларны гамәлгә ашырган муниципаль торак контроле органы вазыйфаи затларына ачыклану нәтижәләре буенча дисциплинар, административ жәза чаралары кулланылды. Пок- муниципаль торак контроле кысаларында үткәрелгән контроль чараларның гомуми саны								Вәкаләтле органның статистик мәгълүматлары	

	2.2. Контрольлек итүче зат белән үзара бәйләнешсезлекне тикшеру буенча чаralар							
2.2.1.	Контроль чаralарның гомуми саны Суд тәртибендә законсыз дип танылган күрсәтмәләр өлеше муниципаль торак контроле органы тарафыннан бирелгән күрсәтмәләрнең гомуми санына карата контроль чаralар нәтижәләре буенча	инспекциян ең статистик мәгълүматлары	Муниципаль торак контроле органнарының статистик мәгълүматлары					Вәкаләтле органның статистик мәгълүматлары
2.2.2.	Контроль чаralарның гомуми саны Суд тәртибендә законсыз дип танылган күрсәтмәләр өлеше муниципаль торак контроле органы тарафыннан бирелгән күрсәтмәләрнең гомуми санына карата контроль чаralар нәтижәләре буенча	ПРМБ Вн*10 0% / ПРМБ Во	ПРМБВн - тикшеру чаralары нәтижәләре буенча суд тәртибендә законсыз дип танылган муниципаль торак контроле органы тарафыннан бирелгән күрсәтмәләрнең саны ПРМБВо - тикшеру чаralары нәтижәләре буенча бирелгән күрсәтмәләр саны					Вәкаләтле органның статистик мәгълүматлары